

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β΄

**Η ΓΑΛΛΙΚΗ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗ
ΚΑΙ ΟΙ ΝΑΠΟΛΕΟΝΤΕΙΟΙ ΧΡΟΝΟΙ**

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Συνδυασμός ερωτήσεων αντικειμενικού τύπου και σύντομης απάντησης

1. Η ΕΥΡΩΠΗ ΣΤΙΣ ΠΑΡΑΜΟΝΕΣ ΤΗΣ ΓΑΛΛΙΚΗΣ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗΣ (ΠΟΛΙΤΙΚΑ ΓΕΓΟΝΟΤΑ)¹

ΚΕΙΜΕΝΟ (Α)

Ο ηγεμόνας δεν πρέπει να δίνει λόγο σε κανένα για ό,τι κάνει... Χωρίς αυτό το απόλυτο κύρος δεν μπορεί να κάνει καλό ούτε να τιμωρήσει το κακό. Πρέπει η δύναμή του να είναι τέτοια, ώστε κανείς να μην μπορεί να ελπίζει ότι θα ξεφύγει από αυτήν...

Μποσουέ, Πολιτικές Σκέψεις

(Ο Μποσουέ, εξομολόγος του Λουδοβίκου ΙΔ', είναι ο θεωρητικός της απόλυτης μοναρχίας στο 17^ο αι.) Ιστορία Νεότερη και Σύγχρονη, Α' Λυκείου τ. Α' σ. 96.

ΚΕΙΜΕΝΟ (Β)

Ο Φρειδερίκος ο Β', που γεννήθηκε στα 1712, εδώ και είκοσι χρόνια έχει προσφέρει στην ανθρωπότητα το σπάνιο παράδειγμα ενός πολεμιστή, ενός νομοδιδάσκαλου, ενός φιλόσοφου πάνω στο θρόνο. Η αγάπη του για τα γράμματα δεν τον κάνει καθόλου να ξεχνά τις υποχρεώσεις του στους υπηκόους του και στην προσωπική του δόξα. Η διαγωγή του και η αξία του στήριξαν για πολύ τις ενωμένες προσπάθειες των πιο μεγάλων δυνάμεων της Ευρώπης, που αγωνίζονταν για την πρόοδο. Χωρίς πολυτέλεια στην Αυλή του, ενεργητικός και ακούραστος δίπλα στους στρατιώτες του, ακλόνητος απέναντι στον εχθρό, έχει προκαλέσει το θαυμασμό και αυτών που δουλεύουν για την καταστροφή του.

Άρθρο Γαλλικής Εγκυκλοπαίδειας, (1756), Ιστορία Νεότερη και Σύγχρονη, Α' Λυκείου, τεύχος Α', σ. 132.

ΚΕΙΜΕΝΟ (Γ)

Ο νεαρός Πιτ, δεύτερος γιος του πρώτου Πιτ, που είχε αναδειχθεί σε ηλικία εικοσιενός ετών «όχι μονάχα ένα πανομοιότυπο του γέρου βράχου, αλλά ο ίδιος ο γερο βράχος», έμελλε να ξαναδώσει το παλιό γόητρό του στο κοινοβουλευτικό του καθεστώς. Τον είχε διαπλάσει από μικρό παιδί ο πατέρας του κι έκαμε στη Βουλή των κοινοτήτων μια πρώτη εμφάνιση τόσο λαμπρή, ώστε έγινε αμέσως λόγος να του ανατεθούν τα υψηλότερα αξιώματα. Όταν, παρά την αντίδραση των Ουίξ ο βασιλιάς έκαμε τον Πιτ, σε ηλικία εικοσιπεντάριων χρόνων, πρωθυπουργό, το γόητρο του αρχηγού της κυβέρνησης ξεπέρασε από την πρώτη στιγμή το γόητρο του ηγεμόνα.

Αντρέ Μωρουά, Ιστορία της Αγγλίας, Ιστορία Νεότερη και Σύγχρονη, Α' Λυκείου, τεύχος Α', σ. 137.

¹ Οι ασκήσεις 1 και 2 σκοπό έχουν να παρουσιάσουν στους μαθητές το γενικό πολιτικό και ιδεολογικό κλίμα που επικρατούσε στην Ευρώπη πριν τη Γαλλική Επανάσταση. Ο διδάσκων μπορεί να χρησιμοποιήσει αυτές τις ασκήσεις ή να κατασκευάσει άλλες δικές του.

Η Ευρώπη στις παραμονές της Γαλλικής Επανάστασης

Πηγή: S. Berstein - P. Miltza, *Ιστορία της Ευρώπης 5^{ος} -18^{ος} αι. τ. Α'*, σ. 476.

ΠΙΝΑΚΑΣ

ΧΩΡΕΣ	ΕΙΔΗ ΜΟΝΑΡΧΙΑΣ			
	Απολυταρχία	Φ. Δεσποτεία	Σ. Μοναρχία	Μονάρχες
Αγγλία			√	Γεώργιος Γ΄
Γαλλία	√			Λουδοβίκος ΙΣΤ΄
Γερμανία *				
Αυστροουγγαρία		√		Ιωσήφ Β΄
Πολωνία		√		Στανίσλαος
Ρωσία		√		Αικατερίνη Β΄
Πρωσία		√		Φρειδερίκος Β΄
Ισπανία		√		Φίλιππος Ε΄

* Η Γερμανία είχε διασπαστεί σε μικρά ηγεμονικά κρατίδια υπό αυστριακή ή πρωσική επιρροή.

α) Να μελετήσετε τα κείμενα (Α) (Β) (Γ).

Το πρώτο κείμενο σκιαγραφεί την απόλυτη μοναρχία, το δεύτερο τη φωτισμένη δεσποτεία και το τρίτο τη συνταγματική μοναρχία. Να συγκρίνετε τα τρία είδη της μοναρχίας και να επισημάνετε τις διαφορές τους.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

β) Ο Λουδοβίκος ΙΣΤ΄ ήταν ο μοναδικός απόλυτος μονάρχης της Ευρώπης κατά το 1789. Μπορείτε να βρείτε αν υπάρχει κάποια σχέση ανάμεσα στο γεγονός αυτό και στην έκρηξη της Γαλλικής Επανάστασης;

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2. Να αναλύσετε τη σχέση που υπάρχει ανάμεσα στα δύο παρακάτω σημαντικά ιστορικά γεγονότα.

1. Κοινωνική και Οικονομική Κατάσταση στη Γαλλία μέχρι το 1789

Ερώτηση ανάπτυξης

1. Κολμπέρ - Τυγκό - Νεκέρ

- α) Να παρουσιάσετε την οικονομική πολιτική που εφάρμοσαν ή προσπάθησαν να εφαρμόσουν κάθε ένας από τους τρεις παραπάνω υπουργούς κατά τη διάρκεια τριών σημαντικών περιόδων της ιστορίας της Γαλλίας: (1661-1683), (1774-1780) και (1781-1789).
- β) Να εντοπίσετε εκείνα τα στοιχεία της πολιτικής τους που είχαν έμμεση ή άμεση σχέση με την οικονομική κρίση που ξέσπασε στη Γαλλία και είχαν σαν συνέπεια την «Αριστοκρατική Επανάσταση» (1780) και την Αστική Επανάσταση (1789).

Ερώτηση σύντομης απάντησης

ΚΕΙΜΕΝΟ (Α)

«Ο Κολμπέρ στάθηκε ο αναμορφωτής των δημόσιων οικονομικών που βρίσκονται σε πολύ άσκημη κατάσταση. Οργάνωσε δυο τομείς εργασίας. Ο ένας παρακολουθούσε τα έσοδα του βασιλείου και ο άλλος τα έξοδα. Κάθε πρώτη του καινούριου χρόνου παρουσίαζε στο βασιλιά μια λεπτομερή κατάσταση, όπου αναγράφονταν αναλυτικά όλοι οι οικονομικοί πόροι. Κάθε φορά που ο ηγεμόνας ήθελε να κάμει ένα σημαντικό έξοδο ή μια δωρεά, ο Κολμπέρ τον παρακαλούσε να το σημειώνει στην κατάσταση, για να μπορεί να ελέγχει, όποτε ήθελε, το ποσό που του απόμεινε. Ο Κολμπέρ, ικανοποιημένος με το κατόρθωμά του να γεμίσει με χρήματα τα κρατικά θησαυροφυλάκια, άρχισε να κάνει σχέδια για το εμπόριο, τα οποία στηρίζονταν αποκλειστικά στη φαντασία του. Πίστευε ότι η Γαλλία μπορούσε να γίνει αυτάρκης σε όλους τους τομείς.

Για να πραγματοποιήσει το σχέδιό του ίδρυσε ένα πλήθος από βιοτεχνίες που περισσότερο ζήμιωναν το κράτος από ό,τι το ωφελούσαν. Ίδρυσε και μια εμπορική εταιρεία των Ανατολικών Ινδιών χωρίς να διαθέτει τα απαιτούμενα κεφάλαια και χωρίς να συλλογιστεί ότι οι Γάλλοι, όντας ανυπόμονοι από φυσικού τους και γι' αυτό πολύ διαφορετικοί από τους Ολλανδούς, δεν μπορούσαν ποτέ να διαθέσουν τα κεφάλαιά τους σε μια επιχείρηση και να περιμένουν να κερδίσουν κάτι μετά τριάντα χρόνια».

Αβά ντε Σοϊλύ - Απομνημονεύματα
Ιστορία Νεότερη και Σύγχρονη, Α' Λυκείου, τεύχος Α', σ. 91.

ΚΕΙΜΕΝΟ (B)

Είδα στην αρχή ότι η παλιά φυσιολογική κατάσταση των οικονομικών χαρακτηριζόταν από υπερβολικά ποσά δαπανών, που δεν ήταν καθορισμένα και τα οποία με μια καθημερινή ευκολία, εύνοιες και παροχές ή δαπανηρές εορτές, επαναλαμβάνονταν κάθε χρόνο. Η τάξη που επιβλήθηκε σ' αυτό τον τομέα οφείλεται, σε μεγάλο βαθμό, στη Μεγαλειότητά Σας: οι προσωπικές σας κλίσεις και η στέρεη λογική σας περιόρισαν κατά πολύ αυτές τις δαπάνες και μάλιστα πολλές εξαλείφθηκαν τελειωτικά. Ακόμη η Μεγαλειότητά Σας με υποστήριξε το ίδιο, όταν αντιστεκόμουν σε όλες αυτές τις συνεχείς απαιτήσεις για δωρεές, ατέλειες, για χορηγίες και για τόσες άλλες δαπάνες σε βάρος του κρατικού θησαυροφυλακίου που μια πολύχρονη κακή παράδοση είχε καθιερώσει και οι οποίες, στο διάστημα των 365 ημερών που έχει ο χρόνος, δημιουργούν, με τη συνήθη ανανέωσή τους, μια ετήσια συνεχή δαπάνη που ο καθένας λογικά θα τη θεωρούσε δαπάνη δυσβάσταχτη (για τον προϋπολογισμό).

Νεκέρ. Αναφορά στο βασιλιά για τα δημόσια οικονομικά (1781)
σχολικό βιβλίο σ. 27-28

Να μελετήσετε τα δύο κείμενα και:

- α) Να εντοπίσετε στοιχεία της θεωρίας του Μερκαντισμού στην οικονομική πολιτική του Κολμπέρ.

.....
.....
.....

- β) Να συγκρίνετε τις δύο οικονομικές πολιτικές και να βρείτε τις διαφορές τους ως προς τους στόχους που είχε η καθεμιά.

.....
.....
.....

- γ) Να αιτιολογήσετε τις διαφορετικές οικονομικές πολιτικές που εντοπίσατε λαμβάνοντας υπόψη τις ιστορικές περιόδους κατά τις οποίες εφαρμόστηκαν και τις οικονομικές και κοινωνικές συνθήκες που επικρατούσαν στη Γαλλία.

.....
.....
.....
.....
.....

Ερωτήσεις ανάπτυξης

1. Να ονομάσετε τις τρεις τάξεις της γαλλικής κοινωνίας κατά το 18^ο αιώνα και να αναφερθείτε σε κάθε μια ξεχωριστά ως προς: το ποσοστό που κατείχε στο σύνολο του πληθυσμού, την πολιτική ισχύ που είχε, τα οικονομικά προβλήματα που αντιμετώπιζε καθώς και τις κοινωνικές αντιθέσεις που κάθε μια από τις τάξεις περιέκλειε μέσα της.
2. **Τρίτη Τάξη:** Να ονομάσετε τις κοινωνικές ομάδες που συμπεριλάμβανε, και να αναφερθείτε σε κάθε μια ξεχωριστά (κατηγορίες πολιτών, οικονομικές και κοινωνικές αντιθέσεις).
3. *«Τα πάντα συνωμοτούν για να κάνουν κρίσιμη για τη Γαλλία την παρούσα περίοδο: Η έλλειψη ψωμιού είναι τρομερή. Κάθε στιγμή καταφθάνουν απ' την επαρχία ειδήσεις για εξεγέρσεις και ταραχές και πρέπει να καταφύγουμε στο στρατό για να διατηρήσουμε την ησυχία στις αγορές. Οι τιμές που αναφέρονται είναι αυτές που βρήκα στην Abbeville και στην Amiens: 5 δεκάρες η λίβρα το άσπρο ψωμί και 3,5 - 4 δεκάρες για το συνηθισμένο ψωμί που τρώνε οι φτωχοί. Οι τιμές αυτές ξεπερνούν τις οικονομικές τους δυνατότητες και προξενούν μεγάλη δυστυχία... Την ημέρα που γινόταν η αγορά είδα να πουλιέται το σιτάρι...με φρουρά δραγώνων στη μέση της πλατείας, για να αποφευχθούν βιαιοπραγίες. Ο λαός μαλώνει με τους φουρνάρηδες και ισχυρίζεται ότι οι τιμές που ζητούν για το ψωμί δεν συγκρίνονται με τις τιμές του σιταριού. Από τις βρισίες καταλήγουν να έρθουν στα χέρια και μετά τη σύγκρουση φεύγουν με ψωμί και σιτάρι χωρίς να πληρώσουν τίποτε...»*

Από το βιβλίο του Βασίλη Κρεμμυδά
Νεότερη Ιστορία, Ελληνική και Ευρωπαϊκή, σ. 120.

1789
ψωμί: 88%
του λαϊκού
οικογενειακού
προϋπολογισμού

Αφού μελετήσετε το κείμενο και τα στοιχεία που παρατίθενται στο πλαίσιο να εξηγήσετε με ποιο τρόπο οι αυξομειώσεις παραγωγής σιτηρών και κρασιού των ετών 1777-1789 συντέλεσαν στη δημιουργία οικονομικής κρίσης η οποία θεωρείται ως ένα από τα βασικότερα αίτια της Γαλλικής Επανάστασης.

4. Να αναλύσετε τη σχέση ανάμεσα στην **οικονομική**, την **κοινωνική** και την **πολιτική κρίση** που ξέσπασε στη Γαλλία και είχε ως αποτέλεσμα την έκρηξη της **Γαλλικής Επανάστασης**.

Συνδυασμός ερωτήσεων αντικειμενικού τύπου και σύντομης απάντησης

1. ΤΑ ΑΙΤΙΑ ΤΗΣ ΓΑΛΛΙΚΗΣ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗΣ

ΚΕΙΜΕΝΟ (Α)

Από τη στιγμή που τα ελεύθερα επαγγέλματα και το εμπόριο θα διεισδύσουν στο λαό και θα δημιουργήσουν, με τη βοήθεια της εργατικής τάξης, ένα νέο μέσο πλουτισμού, προετοιμάζεται μια επανάσταση στους πολιτικούς νόμους: μια καινούρια κατανομή του πλούτου προετοιμάζει και μια καινούρια κατανομή της εξουσίας. Όπως η κατοχή των γαιών ανέβασε στην εξουσία την αριστοκρατία το ίδιο και η κατοχή των μέσων βιομηχανικής παραγωγής ανεβάζει στην εξουσία το λαό (την αστική τάξη).

Ζοζέφ Μπαρνάβ, Εισαγωγή στη Γαλλική Επανάσταση (1792),
σχολικό βιβλίο, σ. 28

ΚΕΙΜΕΝΟ (Β)

Οι Γάλλοι που ίσως αισθάνονται ότι δεν μπορούν να κυβερνηθούν από μόνοι τους, έχουν εναποθέσει απόλυτα την ελευθερία τους και τη θέλησή τους στα χέρια του βασιλιά τους. Αρκεί ο βασιλιάς να πει: «Ζητώ αυτό το χρηματικό ποσό, διατάζω, απαιτώ», και η εκτέλεση της επιθυμίας του γίνεται τόσο γρήγορα, σαν να ήταν ολόκληρο το έθνος που το ζητούσε κι όχι ένας άνθρωπος.

Αναφορά του Μαρίνο Καβάλι, πρεσβευτή της Βενετίας στο Παρίσι
Ιστορία Νεότερη και Σύγχρονη, Α΄ Λυκείου, τεύχος Α΄, σ. 76.

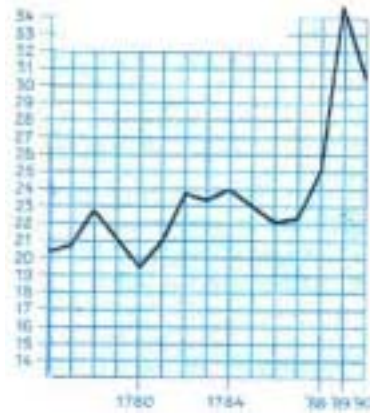
ΚΕΙΜΕΝΟ (Γ)

Αντίθετα οι αδυναμίες του συστήματος είσπραξης των φόρων ήταν οφθαλμοφανείς και επικρατούσαν σε ολόκληρο το κράτος. Το βασίλειο ήταν χωρισμένο σε διοικητικές περιοχές, τις οποίες διοικούσε ένας βασιλικός αντιπρόσωπος που συγκέντρωνε στα χέρια του όλες τις εξουσίες εκτός από τη στρατιωτική. Οι φόροι κατανέμονταν στις επαρχίες, στα χωριά και στα άτομα ανάλογα με τη διάθεση του διοικητή, ο οποίος, όταν ήθελε, μπορούσε να καθορίσει απαλλαγές, αυξήσεις ή μειώσεις των φόρων. Μια παρόμοια απόλυτη δύναμη, από την οποία κανείς δεν μπορούσε να ξεφύγει, ήταν φυσικό να καταλήγει σε τυραννία. Αναγκαστικά οι φίλοι, οι γνωστοί, οι ευνοούμενοι του διοικητή και οι φίλοι των φίλων του που σχημάτιζαν μian ατέλειωτη αλυσίδα από γνωριμίες ευνοούσαν από την κατανομή των φόρων σε βάρος άλλων.

Α. Γιουνγκ, Ταξίδια στη Γαλλία στα 1787, 1788 και 1789,
σχολικό βιβλίο, σ. 27.

ΓΡΑΦΗΜΑ

Η μέση τιμή του σίτου στη Γαλλία στα τέλη του 18^{ου} αιώνα. Ο υπολογισμός έχει γίνει σε λίβρες.

σχολικό βιβλίο, σ. 26

- α) Να μελετήσετε προσεκτικά τα κείμενα (Α), (Β) και (Γ) καθώς και το γράφημα.
- β) Να εντοπίσετε σε κάθε κείμενο τη φράση που αποδίδει καλύτερα το κεντρικό νόημα.
-
-
-
- γ) Κάθε στοιχείο που εντοπίσατε στα κείμενα και αφορά στα αίτια της Γαλλικής Επανάστασης να το γράψετε στη στήλη που αντιστοιχεί. (Π.χ. αν πρόκειται για στοιχείο που αφορά κοινωνικό πρόβλημα να γραφεί στη στήλη με την ένδειξη κοινωνικά αίτια).

Οικονομικά αίτια	Κοινωνικά αίτια	Πολιτικά αίτια

2. Η Αστική Επανάσταση (Μάιος 1789 - Αύγουστος 1792)

Συνδυασμός ερωτήσεων αντικειμενικού τύπου και σύντομης απάντησης

1. Η ΣΥΝΕΛΕΥΣΗ ΤΩΝ ΓΕΝΙΚΩΝ ΤΑΞΕΩΝ (5-5-1789)

ΕΙΚΟΝΑ (Α)

Ένας χωρικός μεταφέρει στους ώμους του έναν ευγενή και έναν ιερέα. Γκραβούρα εποχής. σχολ. βιβλίο σ. 25

ΕΙΚΟΝΑ (Β)

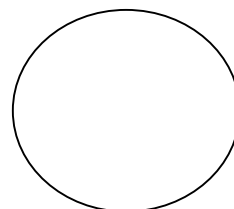

Πρώτος ο κληρικός· στην τσέπη του έχει ένα σχέδιο επιβολής νέων φόρων· δεύτερος ο ευγενής· τον καβαλικεύει ένας αγρότης που κουβαλάει έναν λαγό· οι αγρότες δεν είχαν, ως την Επανάσταση, το δικαίωμα να κυνηγούν. Ο αγρότης μοιάζει ευτυχισμένος και λέει: «Ήξερα πως θαρχόταν η σειρά μας· ζήτω ο βασιλιάς, ζήτω το έθνος». Γκραβούρα εποχής, *Ιστορία Νεότερη και Σύγχρονη, Ελληνική, Ευρωπαϊκή και Παγκόσμια*, Βασίλης Κρεμμυδάς, σ. 119.

Αντιπροσώπηση κάθε Τάξης

α. Κλήρος	1/4	291 Αντιπρόσωποι
β. Αριστοκρατία	1/4	279 Αντιπρόσωποι
γ. Τρίτη Τάξη	2/4	578 Αντιπρόσωποι

ΣΧΗΜΑ

α) Να χωρίσετε τον κύκλο σε τρία μέρη και να χρωματίσετε το κάθε τμήμα με διαφορετικό χρώμα έτσι ώστε να αποδώσετε τα τμήματα που αναλογούν σε κάθε τάξη σύμφωνα με την αντιπροσώπευσή τους στη Συνέλευση της 5^{ης} Μαΐου 1789.

β) Αφού παρατηρήσετε προσεκτικά τις δύο γκραβούρες και μελετήσετε τις λεζάντες που τις συνοδεύουν:

i) Να αναλύσετε το μήνυμα της κάθε εικόνας.

EIKONA (A)
.....

EIKONA (B)
.....

ii) Να παρουσιάσετε συνοπτικά τις πολιτικές και κοινωνικές αλλαγές που συντελέστηκαν μετά τη σύγκληση των Γενικών Τάξεων.

2.

ΕΙΚΟΝΑ (Α)

ΕΙΚΟΝΑ (Β)

ΕΙΚΟΝΑ (Γ)

Λαφαγιέτ (La Fayette)

Μπαρνάβ (Barnave)

Μιραμπό (Mirabeau)

- Να αναφερθείτε με συντομία στην προσωπικότητα του καθενός και στο ρόλο που διαδραμάτισε κατά τη Γαλλική Επανάσταση.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

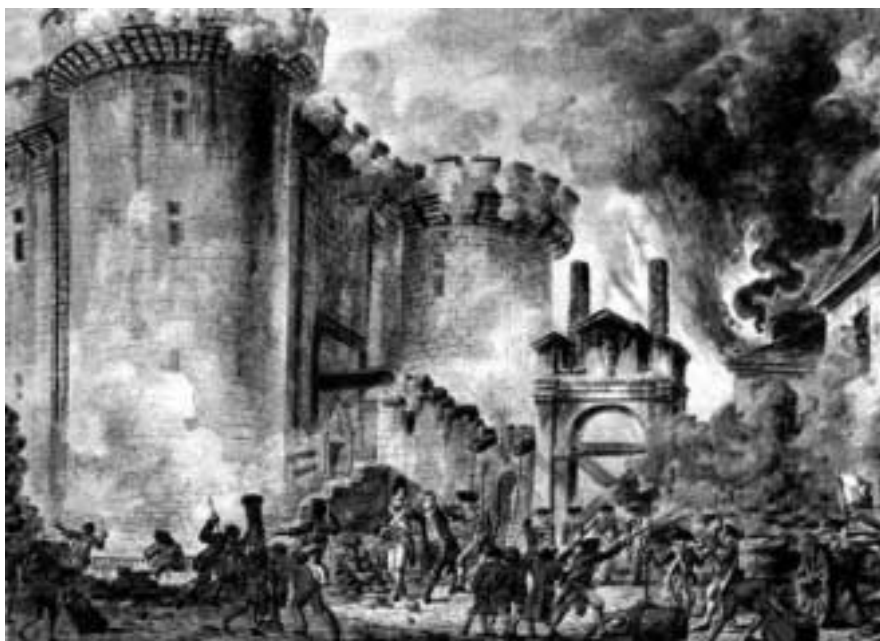
.....

.....

.....

.....

3. Η ΑΛΩΣΗ ΤΗΣ ΒΑΣΙΛΛΗΣ (14 Ιουλίου 1789)

(Ένας αυτόπτης μάρτυρας διηγείται)

Μετά την επίθεση που σάρωσε τη Βαστίλλη πίστευαν ότι τα στρατεύματα που είχαν στρατοπεδεύσει γύρω από το Παρίσι θα έκαναν επίθεση στην πόλη και γι' αυτό κανένας δεν κοιμήθηκε. Το βράδυ αυτό όλοι οι δρόμοι φωτίζονταν· έριξαν στους δρόμους καρέκλες, τραπέζια, βαρέλια και άμαξες ολόκληρες, για να δημιουργήσουν οδοφράγματα και να εμποδίσουν την κίνηση των ιππέων. Αυτή τη νύχτα φύλαγαν το Παρίσι εβδομήντα χιλιάδες οπλισμένοι άνδρες. Η πολιτοφυλακή περιπολούσε μαζί μας. Εγώ φύλαγα φρουρά όλη τη νύχτα. Συνάντησα κατά τις 11 το βράδυ μια διμοιρία ουσάρων που έμπαινε στο Παρίσι από την Πύλη του αγίου Ιακώβου. Ο αστυνόμος, που ήταν επικεφαλής της περιπόλου μας, φώναξε: Ποιος είσαι; Ο αξιωματικός των ουσάρων κραύγασε: Η Γαλλία, το γαλλικό έθνος· ερχόμαστε να παραδοθούμε σε σας, να σας προσφέρουμε τη βοήθειά μας. Επειδή δεν τους πολυπιστέψαμε, τους είπαμε να πετάξουν στην αρχή τα όπλα τους· επειδή αρνήθηκαν, τους ευχαριστήσαμε για την καλοσύνη τους και δε θα γλίτωνε ούτε ένας, αν δεν αναγκάζονταν να φωνάξουν: Ζήτω οι Παριζιάνοι και η Τρίτη Τάξη.

Γράμμα του Καμίλλου Ντεμουλέν στον πατέρα του (16 Ιουλίου 1789),
σχολικό βιβλίο, σ. 31.

Ερωτήσεις σύντομης απάντησης

1.

ΚΕΙΜΕΝΟ (Α)

«Ο βασιλιάς έδειχνε μια ιδιαίτερη αδυναμία για τις χειρωνακτικές εργασίες. Το χτίσιμο και η επιδιόρθωση των κλειδαριών ήταν το πάθος του. Στα ανάκτορα είχε κοντά του ένα νεαρό κλειδαρά και μαζί κατασκεύαζαν κλειδιά και επιδιόρθωναν κλειδαριές. Τα χέρια του, μαυρισμένα απ' αυτή την εργασία, προκαλούσαν την οργή της βασίλισσας η οποία θα προτιμούσε να ασχολείται ο βασιλιάς με σοβαρότερα πράγματα».

Μαντάμ Καμπάν, πρώτη κυρία των τιμών της βασίλισσας

ΚΕΙΜΕΝΟ (Β)

«Αναμφίβολα ήθελε το καλό του κράτους κι αυτό ήταν φυσικό, γιατί του το επέβαλλε το συμφέρον του. Αλλά δεν εννοούσε να ενοχληθεί, έστω και στο ελάχιστο, για να δημιουργήσει τις ευνοϊκές εκείνες προϋποθέσεις που θα συντελούσαν στην ανάπτυξη του κράτους. Δεν ενδιαφερόταν καθόλου για το τι εντυπώσεις θα δημιουργούσε στους γύρω του. Ποτέ του δεν επαίνεσε κανένα ούτε είχε τη δυνατότητα να φέρει κοντά του έναν αξιόλογο άνθρωπο. Ποτέ πιο ακατάλληλος άνθρωπος δε βρέθηκε να κατέχει μια τόσο νευραλγική θέση σε κρίσιμες στιγμές...»

Κόμης Ντε Σαιν Πριέστ; μουσικοσύνμβουλος του βασιλιά,
Ιστορία Νεότερη και Σύγχρονη, Α΄ Λυκείου, τεύχος Α΄, σσ. 131-132.

Παρασούκλια της
Μ. Αντουανέτας
Λύκαινα
Αυστριακή
Κότα της Αυστρίας
Ξένη
Κυρία έλλειμμα
Κυρία Βέτο
Αρπυια

Λουδοβίκος 16^{ος}
προς τον Δούκα
του Ριανκούρ:

- Έχουμε καμιά
στάση;

- Όχι κύριε,
έχουμε
επανάσταση

ΕΙΚΟΝΑ (Α)

Είμαι τιμωρημένος

σχολικό βιβλίο, σ. 40

ΕΙΚΟΝΑ (Β)

Και οι δυο μαζί κάνουν ένα

Καρικατούρα εποχής. Paul-Marie Duhet,
«Les femmes et la Révolution», σ. 161.

α) Να σκιαγραφήσετε, με βάση τα κείμενα Α και Β, την προσωπικότητα του Λουδοβίκου.

.....
.....
.....
.....

β) Να κρίνετε αν ο Λουδοβίκος ΙΣΤ΄ και η Μαρία Αντουανέτα ήταν καλοί βασιλείς, προοδευτικοί για την εποχή τους και αγαπητοί από το λαό. Να αιτιολογήσετε την απάντησή σας.

.....
.....
.....
.....

γ) Ποια, κατά τη γνώμη σας, στοιχεία της πολιτικής του Λουδοβίκου ΙΣΤ΄ συνέβαλαν στην απώλεια του θρόνου του;

.....
.....
.....
.....

2. Συντακτική Συνέλευση (1789)

Νομοθετική Συνέλευση (1791)

Να αναφερθείτε σύντομα:

- α) στα γεγονότα που οδήγησαν στη σύγκληση της καθεμιάς
- β) στις αποφάσεις των εργασιών της κάθε συνέλευσης

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

Ερώτηση συμπλήρωσης

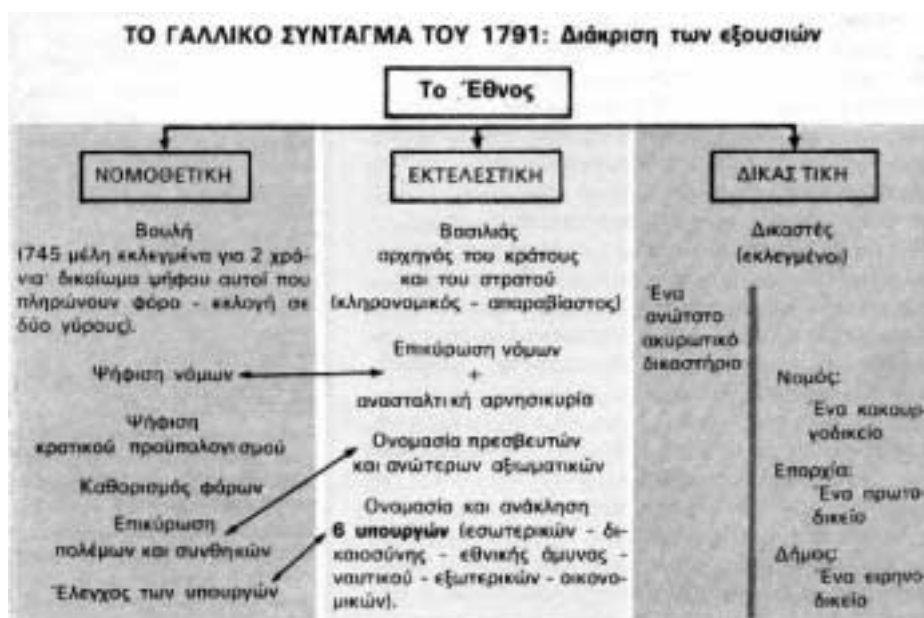
1. Να συμπληρώσετε τα κενά με τις κατάλληλες λέξεις.

Στις 10 Αυγούστου ο του καταλαμβάνει τα του Η εξέγερση αυτή προκαλείται κυρίως από τους οι οποίοι υποφέρουν από τη σοβαρή κρίση που μαστίζει τη χώρα. Ένα από τα αιτήματά τους είναι να επιβάλει η Κυβέρνηση , κυρίως ανώτατη τιμή για τα σιτηρά. Οι συνέπειες αυτής της εξέγερσης ήταν σημαντικότερες για την πορεία της επανάστασης. Κατά κύριο λόγο, η Νομοθετική Συνέλευση καταργεί τα των ευγενών, δημεύει τις περιουσίες των , καταδιώκει τους ιερείς, χωρίζει τις εξουσίες κράτους και Ο Δήμος του Παρισιού (οι λαϊκές τάξεις) που έκτοτε θα πάρει το όνομα η , με επικεφαλής τον κατορθώνει να υπερισχύσει της μερίδας των και έτσι, το μίσος του λαού οδηγεί στη σφαγή 1.400

Ερωτήσεις ανάπτυξης

1. Στη Νομοθετική Συνέλευση, την αριστερή πτέρυγα κατέχουν οι Γρονδίνι και οι Ιακωβίνοι. Όμως υπάρχει βαθύ χάσμα στις απόψεις τους και τελικώς διασπώνται. Μπορείτε να αναφερθείτε στα κύρια σημεία στα οποία οι δύο πολιτικές ομάδες διαφοροποιούνται;

2.

Σύνταγμα του 1791

Νόμος Λε Σαπελιέ (Le Chapelier)

Κίνημα 10ης Αυγούστου 1792

- Να μελετήσετε τη δομή του Συντάγματος που ψηφίστηκε το 1791 καθώς και το παράθεμα από τη σ. 36 του σχολικού βιβλίου σας. **Να αξιολογήσετε** τη βαρύτητα που είχαν τόσο το Σύνταγμα του 1791 όσο και η εφαρμογή του νόμου Λε Σαπελιέ (Le Chapelier) στην τροπή που πήρε η Επανάσταση μετά το 1792.

ΚΕΙΜΕΝΟ (Α)

«Δεν θα απομείνει ούτε ένας Γάλλος στο Παρίσι αν θιγεί έστω και μια τρίχα του βασιλιά».

Προκήρυξη Πρώσου Στρατηγού Μπράουνσβάιχ προς το λαό του Παρισιού.

ΚΕΙΜΕΝΟ (Β)

Πιστεύω ότι θα έχουμε πόλεμο... Οι ηλίθιοι δεν αντιλαμβάνονται ότι αν γίνει κάτι τέτοιο, αυτό θα εξυπηρετεί τα συμφέροντά μας· γιατί, επιτέλους, θα είναι αναγκαίο, αν μπορούμε στον πόλεμο, όλες οι Δυνάμεις να πάρουν μέρος σ' αυτόν, για να υπερασπίσουν τα δικαιώματα του καθενός.

Μαρία Αντουανέτα, Γράμμα στον Μερσί Αρζεντό (19/12/1791)
σχολικό βιβλίο, σ. 39.

- α) Να μελετήσετε το χάρτη και να καταγράψετε τις ευρωπαϊκές δυνάμεις που συνασπίστηκαν κατά της Γαλλίας.

.....
.....
.....

- β) Να βρείτε στο χάρτη τις περιοχές συγκέντρωσης των Γάλλων «εμικρέ» και να εξηγήσετε το ρόλο που έπαιξαν στη δημιουργία πολεμικού μετώπου κατά της επαναστατημένης Γαλλίας.

.....
.....
.....

- γ) Αφού λάβετε υπόψη σας την εικόνα και τα κείμενα να αναφέρετε ποιους πολιτικούς κύκλους φαίνεται ότι εξυπηρετούσε ο πόλεμος εναντίον της επαναστατημένης Γαλλίας.

2. Η ΓΑΛΛΙΚΗ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗ ΜΠΡΟΣΤΑ ΣΤΗΝ ΕΥΡΩΠΗ

ΚΕΙΜΕΝΟ (Α)

Η πιο εξωφρενική ιδέα που θα μπορούσε να γεννηθεί στο μυαλό ενός πολιτικού είναι το να πιστέψει ότι είναι αρκετό σ' ένα λαό να πολεμήσει ένα ξένο λαό για να του επιβάλει τους νόμους του και το πολίτευμά του. Κανένας δεν αγαπάει τους ένοπλους ιεραπόστολους.

Ροβεσπιέρου, Λόγος στη λέσχη των Ιακωβίνων (2/1/1792)
σχολικό βιβλίο, σ. 38

ΚΕΙΜΕΝΟ (Β)

Η καμπάνα που θα σημάνει δεν είναι δόλου σήμα κινδύνου. Είναι σύνθημα εφόδου κατά των εχθρών της πατρίδας. Για να νικήσουμε χρειαζόμαστε τόλμη και πάλι τόλμη και πάντοτε τόλμη και η Γαλλία έχει σωθεί.

Λόγος στη Νομοθετική (2/9/1792)
σχολικό βιβλίο, σ. 40

ΚΕΙΜΕΝΟ (Γ)

Σκέφτηκα πάνω από έξι μήνες και μάλιστα μετά από την πρώτη μέρα της επανάστασης, τι απόφαση έπρεπε να πάρω. Η δύναμη της λογικής και τα γεγονότα με οδήγησαν στην πεποίθηση ότι ένας λαός που κέρδισε την ελευθερία του μετά από δέκα αιώνες δουλείας έχει ανάγκη από τον πόλεμο. Χρειάζεται τον πόλεμο για να στερεώσει την ελευθερία του και για να καθαρίσει την πολιτεία από τα υπολείμματα του δεσποτισμού. Έχετε τη δύναμη να τρομάξετε τον κόσμο. Τολμήστε το.

Μπρισό, Λόγος στη Νομοθετική (12/12/1791)
σχολικό βιβλίο, σ. 38

3. Η Ριζοσπαστική Επανάσταση

Συνδυασμός ερωτήσεων αντικειμενικού τύπου και σύντομης απάντησης

« Το δέντρο της Ελευθερίας δεν θ' αναπτυχθεί ποτέ
αν δεν ποτισθεί με το αίμα του Τυράννου»

Ροβεσπιέρος

Συμβατική Συνέλευση (Αύγουστος 1792 - Γενάρης 1793)

Στήλη (A)	Στήλη (B)
_____ Γιρονδίνιοι (Girondins)	1. Εκπρόσωποι της αστικής τάξης, κατέχουν τα έδρανα που βρίσκονται στο ψηλότερο σημείο της αίθουσας της Συνέλευσης και εκφράζουν τις πιο ακραίες απόψεις.
_____ Ορεινοί (Montagnards)	2. Κατέχουν τη δεξιά πτέρυγα της Συμβατικής Συνέλευσης.
_____ Πεδινοί (La Plaine)	3. Επιθυμούν την εδραίωση της Δημοκρατίας αλλά αρνούνται συνεργασία με τις λαϊκές τάξεις «ξεβράκωτοι».
	4. Αστοί, μετριοπαθείς, κατέχουν το κέντρο της αίθουσας.
	5. Πιστεύουν ότι πρέπει να ικανοποιηθούν μερικά από τα αιτήματα των λαϊκών τάξεων.
	6. Αναποφάσιστοι, πότε κλείνουν προς τη μια πότε προς την άλλη πτέρυγα.
	7. Προέρχονται από τους Ιακωβίνους και τους Κορντελιέ.
	8. Μεγαλοαστοί της επαρχίας.

A. Να γράψετε στο κενό αριστερά τους αριθμούς των δεδομένων της (B) στήλης που αντιστοιχούν σε δεδομένο της (A) στήλης. (Σε κάθε δεδομένο της στήλης (A) αντιστοιχούν περισσότερα από ένα της στήλης (B).

B. Να παρουσιάσετε, συνοπτικά, τη σύνθεση της Συμβατικής Συνέλευσης και να αναφέρετε ποιες, κατά τη γνώμη σας, κοινωνικές τάξεις φαίνεται να έχουν εκτοπιστεί από το πολιτικό προσκήνιο.

Συνδυασμός ερωτήσεων αντικειμενικού τύπου και ανάπτυξης

1.

ΚΕΙΜΕΝΟ

«Το επαναστατικό δικαστήριο ιδρύθηκε για να τιμωρεί τους εχθρούς του λαού... Η ποινή που επιβάλλεται σε όλα τα αδικήματα που εμπíπτουν στην αρμοδιότητα του επαναστατικού δικαστηρίου είναι ο θάνατος... Στον κατηγορούμενο δεν υποβάλλονται ερωτήσεις σε δημόσια δίκη: Η διαδικασία της μουσικής ανάκρισης καταργείται ως περιττή... Αν υπάρχουν τεκμήρια, είτε υλικά, είτε ανεξάρτητα από τη μαρτυρική απόδειξη, δεν θα εξετάζονται καθόλου μάρτυρες, εκτός αν η διαδικασία αυτή θεωρηθεί αναγκαία, είτε για άλλους ύψιστους λόγους δημόσιου συμφέροντος. Ο νόμος, για τους συκοφαντημένους πατριώτες, ορίζει για υπερασπιστές ορκισμένους πατριώτες: Δεν παρέχει καθόλου το δικαίωμα της υπεράσπισης στους συνωμότες.»

Βασίλης Κρεμμυδάς, *Νεότερη Ιστορία Ελληνική και Ευρωπαϊκή*, σ. 135.

A. Να συμπληρώσετε τα κενά των προτάσεων που ακολουθούν.

έκτακτα μέτρα επαναστατικής κυβέρνησης

1. Θεσπίζεται η ψηφοφορία.
2. ο θεσμός της βασιλείας.
3. ο βασιλιάς Λουδοβίκος ΙΣΤ.
4. Ιδρύονται επαναστατικά
5. διεξάγονται δίκες με διαδικασίες.
6. Σχηματίζεται επιτροπή σωτηρίας.
7. Συλλαμβάνονται 29 βουλευτές
8. Δημιουργείται νέος και απελευθερώνεται η Αλσατία από τους Αυστριακούς.
9. Ασκεείται βία και στις εστίες αντεπανάστασης
10. νέο ημερολόγιο και η λατρεία του

B. Με βάση τη σύνθεση της Συντακτικής Συνέλευσης και τα προβλήματα που αντιμετώπιζε η επαναστατημένη Γαλλία τόσο στο εσωτερικό, όσο και στο εξωτερικό, να αιτιολογήσετε και να αξιολογήσετε τις παραπάνω αποφάσεις και ενέργειες της Επαναστατικής Κυβέρνησης.

4. Το Τέλος της Επανάστασης

Ερωτήσεις ανάπτυξης

1. Μετά το θάνατο του Ροβεσπιέρου, (10 Θερμιδάρ του έτους II της Επανάστασης ή 28-7-94) επικρατούν οι Θερμιδοριανοί. Να ορίσετε την πολιτική τους τοποθέτηση, να αναφέρετε τους λόγους για τους οποίους επικράτησαν καθώς επίσης και τις συνέπειες που είχε το γεγονός αυτό για την έκβαση της Γαλλικής Επανάστασης.
2. Να παρουσιάσετε την πολιτική και οικονομική κρίση που είχε ξεσπάσει κατά την περίοδο του Διευθυντηρίου. Να εξηγήσετε γιατί ανατέθηκε η εξουσία στον Ναπολέοντα Βοναπάρτη.

Συνδυασμός ερωτήσεων αντικειμενικού τύπου και σύντομης απάντησης

1. Α. Να αντιστοιχήσετε τα δεδομένα της Α' στήλης με αυτά της Β' και Γ' στήλης.

στήλη Α'	στήλη Β'	στήλη Γ'
1. Θερμιδοριανοί	α. Σεγιές	A. Κίνημα των οπαδών της Ισότητας
2. Διευθυντήριο	β. 1794	B. 18 ^η Μπρυμαίρ
3. Γκράκχος Μπάμπεφ	γ. Νέο Σύνταγμα	Γ. Μετριοπαθείς στη Συμβατική Συνέλευση
4. Ναπολέον Βοναπάρτης	δ. 1795	Δ. Πενταμελές Συμβούλιο ασκεί την εκτελεστική εξουσία
5. Αποκεφαλισμός Ροβεσπιέρου	ε. Ιακωβίνοι	E. Τέλος της Επανάστασης

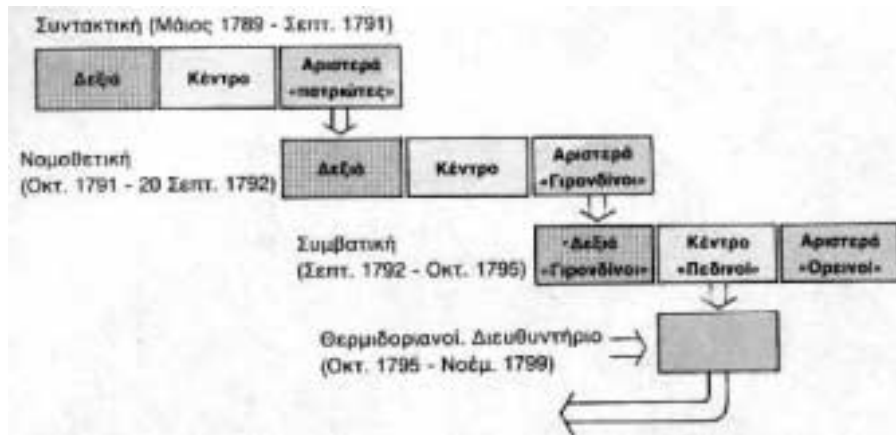
- B. Να αναπτύξετε με συντομία έναν από τους παραπάνω συνδυασμούς.

.....
.....
.....

Ερωτήσεις σύντομης απάντησης

1.

Η ιδεολογική πορεία της Γαλλικής Επανάστασης

Βασίλης Κρεμμυδάς, *Νεότερη Ιστορία Ελληνική και Ευρωπαϊκή*, σ. 136

Να μελετήσετε το παραπάνω σχήμα και:

α) να παρουσιάσετε συνοπτικά τις ιδεολογικές και πολιτικές μετατοπίσεις κατά τη διάρκεια της Γαλλικής Επανάστασης καθώς και τα αίτια που τις προκάλεσαν.

.....
.....
.....
.....
.....
.....

β) να εξηγήσετε πώς προήλθαν οι όροι Δεξιά, Κέντρο, Αριστερά. Υπάρχει πλήρης αντιστοιχία με τους όρους που χρησιμοποιούνται μέχρι σήμερα στην Ελληνική Βουλή;

.....
.....
.....
.....
.....
.....

Συνδυασμός ερωτήσεων ανάπτυξης και σύντομης απάντησης

1.

ΚΕΙΜΕΝΟ

«Δεν θα υπάρξει ανάπαυση στην Ευρώπη παρά μόνο κάτω από έναν αρχηγό, κάτω από έναν αυτοκράτορα που θα έχει βασιλιάδες για αξιωματικούς, που θα μοιράζει βασιλεία στους λοχαγούς του, που θα είναι ο ένας βασιλιάς της Ιταλίας, ο άλλος βασιλιάς της Βαυαρίας, ο ένας *landammann* (ηγεμόνας) της Ελβετίας, ο άλλος *stathouder* (ηγεμόνας) της Ολλανδίας και όλοι θα είναι υπόλογοι στα αυτοκρατορικά ανάκτορα».

«... Γιατί ο Ναπολέοντειος κώδικάς μου δεν χρησίμευσε ως βάση ενός ευρωπαϊκού κώδικα και το αυτοκρατορικό μου πανεπιστήμιο ως ευρωπαϊκό; Έτσι, δεν θα είχαμε στην Ευρώπη παρά μια και μοναδική οικογένεια».

«... Μια από τις καλύτερες ιδέες μου ήταν η συγχώνευση των λαών που ζουν στα ίδια γεωγραφικά όρια που τους είχαν κατακερματίσει οι επαναστάσεις και οι πολιτικές. Έτσι, αριθμούμε διασκορπισμένους σε όλη την Ευρώπη τριάντα εκατομμύρια Γάλλους, δεκαπέντε εκατομμύρια Ισπανούς, δεκαπέντε εκατομμύρια Ιταλούς, τριάντα εκατομμύρια Γερμανούς. Ήθελα να ενώσω όλους αυτούς τους λαούς κάτω από ένα και μοναδικό έθνος».

Ναπολέον, Νήσος Ελένη, από το Λεξικό του Michele Mourre,
Dictionnaire d' Histoire Universelle, τ. Β', σ. 756. Μετάφραση: Α. Μέρου

Αφού μελετήσετε το παραπάνω κείμενο:

- α) Να αναφέρετε με συντομία ποιο ήταν το όραμα του Ναπολέοντα.
- β) Να κρίνετε μέχρι ποιο βαθμό το πραγματοποιήσε.
- γ) Να το αξιολογήσετε λαμβάνοντας υπόψη τις αρχές της Γαλλικής Επανάστασης.

2.

ΚΕΙΜΕΝΟ (Α)

«Αν η αυτού Μεγαλειότης ο βασιλιάς μας και όλοι οι Γερμανοί πρίγκηπες, καθώς και ολόκληρο το έθνος, δεν πάρουν την απόφαση να εξολοθρεύσουν από το έδαφός μας όλη αυτή την πανώλη που αποτελούν οι Γάλλοι, συμπεριλαμβανομένου και του Βοναπάρτη με όλη την κλίκα του, μου φαίνεται ότι κανένας Γερμανός δεν θα είναι πιο άξιος να φέρει αυτό το όνομα. Όχι μόνο η Πρωσία, αλλά ολόκληρη η γερμανική πατρίδα πρέπει να παλινорθωθεί και το έθνος να αποκατασταθεί».

Πρώσος Στρατηγός Μπλούχερ προς τον Σάνχορστ,
αναδιοργανωτή του Πρωσικού στρατού,

Serge Berstein - Pierre Milza, *Ιστορία της Ευρώπης 5^{ος} - 18^{ος} αι.*, τ. Α', σ. 492.

ΚΕΙΜΕΝΟ (Β)

«Όταν μέσα στη σιωπή και την κατάπτωση δεν αντηχούν παρά η αλυσίδα του σκλάβου και η φωνή του καταδότη, ο ιστορικός φαίνεται να είναι αναγκασμένος να ασχοληθεί με την εκδίκηση των λαών».

Απόσπασμα από άρθρο του Σατωβριάνδου

που δημοσιεύθηκε στην εφημερίδα «Ερμής των Παρισίων»² το 1811.

Serge Berstein - Pierre Milza, *Ιστορία της Ευρώπης 5^{ος} - 18^{ος} αι.*, τ. Α', σ. 511.

**Πίνακας του Ισπανού Ζωγράφου Φρανσίσκο ντε Γκόγια (Francisco de Goya, 1746 - 1828)
με τίτλο Η 3^η Μαΐου (Tres de Mayo)**

Στις 2 Μαΐου του 1808 ο λαός της Μαδρίτης ξεσηκώθηκε εναντίον των στρατευμάτων του Ναπολέοντα που είχαν εισβάλλει στην πόλη Σαραγκόσα. Η εξέγερση πνίγηκε στο αίμα.

² Μετά τη δημοσίευση του άρθρου του Σατωβριάνδου απαγορεύθηκε η κυκλοφορία της εφημερίδας.

Την επόμενη νύχτα άρχισαν οι εκτελέσεις. Ιστορία Νεότερη και Σύγχρονη, τ. Α', σ. 166.

A. Να παρατηρήσετε τον πίνακα ως προς το θέμα, τα χρώματα, το φωτισμό, τη στάση και τη θέση των προσώπων και:

α) Να σημειώσετε τις αντιθέσεις που προβάλλονται.

.....
.....
.....
.....

β) Τι θέλει, κατά τη γνώμη σας, να προβάλλει ο καλλιτέχνης με αυτές τις αντιθέσεις;

.....
.....
.....
.....

γ) Ποια συναισθήματα προκαλεί η θέαση του έργου;

.....
.....
.....
.....

B. Με βάση τον πίνακα του Goya και τα κείμενα που παρατίθενται, να κρίνετε κατά πόσο ο στρατός του Ναπολέοντα θεωρήθηκε «απελευθερωτής των λαών από τους τυράννους».

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

3.

Το Συνέδριο της Βιέννης

«Το συνέδριο δεν προχωρεί, χορεύει», αναφωνεί κατενθουσιασμένος ο γηραιός πρίγκηπας ντε Λιν, ογδοντάχρονος επιζών της ένδοξης διπλωματίας του προηγούμενου αιώνα, ο οποίος θα πληρώσει με τη ζωή του την αδιάλειπτη συμμετοχή του στους εορτασμούς που οργανώνονται στα παρασκήνια του συνεδρίου. Περίεργο συνέδριο, τέλος πάντων, αυτή η συγκέντρωση που συγκαλέστηκε για να ασχοληθεί με ένα ιδιαίτερα σοβαρό θέμα - την αναδιοργάνωση της Ευρώπης και που εμφανίζεται στα μάτια των συγχρόνων ως η μεγάλη γιορτή του αναστημένου Παλαιού Καθεστώτος...

Τίποτε δεν λείπει για να ενισχύσει αυτή την εντύπωση συνεχούς γιορτής που προσφέρει η συνάθροιση της Βιέννης... Απ' όλη την Ευρώπη συρρέουν στην πρωτεύουσα των Αψβούργων πολλές χιλιάδες άνθρωποι. Εγκαθίστανται με το προσωπικό τους διακόσιες δεκατρείς επίσημες αντιπροσωπείες. Διακρίνονται δεκαπέντε μέλη οικογενειών που βρίσκονται στο θρόνο, περισσότεροι από διακόσιους πρίγκιπες κάθε λογής. Μέχρι τον Ιούνιο του 1815 διαδέχονται το ένα μετά το άλλο, χωρίς διακοπή, δείπνα, δεξιώσεις, χοροί μεταμφιεσμένων, τεράστια κυνήγια.

Αλλά οι γιορτές για την παλινόρθωση της Ευρώπης του Παλαιού Καθεστώτος, που απελευθερώθηκε από έναν εφιάλη είκοσι πέντε χρόνων, δεν εμποδίζουν τις ραδιουργίες να συνεχίζονται αδιάπτωτα. Αυτή η αναβίωση των διπλωματικών ηθών του 18^{ου} αιώνα είναι εξαιρετικά επιδεκτική σε επιχειρήσεις κατασκοπείας, διαφθορά, αυλικές ερωτοδουλειές. Για να ανοικοδομηθεί η μελλοντική Ευρώπη επαναφέρονται χωρίς αναστολές, οι πρακτικές της Ευρώπης του παρελθόντος. Πρόκειται για ένα χαρακτηριστικό σημάδι της θέλησης για παλινόρθωση που διακρίνει τα περισσότερα πρόσωπα του συνεδρίου της Βιέννης».

Serge Berstein - Pierre Milza, *Ιστορία της Ευρώπης*, τ. Β', σ. 19.

A. Αφού μελετήσετε το κείμενο, να απαντήσετε στα παρακάτω ερωτήματα:

α) Ποιοι οι λόγοι σύγκλησης του συνεδρίου;

.....
.....

β) Ποια η σημασία του όρου «παλινόρθωση»;

.....
.....

γ) Ποιοι φαίνονται να γιορτάζουν και για ποιους λόγους;

.....
.....

δ) Ποια ήταν τα διπλωματικά ήθη του 18^{ου} αιώνα για τα οποία γίνεται αναφορά στο κείμενο;

.....
.....

ε) Ποιες αποφάσεις πάρθηκαν σ' αυτό το συνέδριο σημαντικές για το μέλλον της Ευρώπης;

.....
.....

B. Να παρατηρήσετε στο χάρτη της Ευρώπης (σ. 50 του βιβλίου σας) τα σύνορα των ευρωπαϊκών κρατών μετά το Συνέδριο της Βιέννης.

Γ. Με βάση το κείμενο, το χάρτη της Ευρώπης και τις γνώσεις σας:

α) να τεκμηριώσετε την άποψη ότι οι σύμμαχοι που νίκησαν το Ναπολέοντα προσπάθησαν να επαναφέρουν την **παλαιά τάξη** πραγμάτων.

β) να διατυπώσετε τις απόψεις σας για τη σπουδαιότητα του **Συνεδρίου της Βιέννης**.

5. Το Διαχρονικό Έργο της Επανάστασης

Συνδυασμός ερωτήσεων ανάπτυξης και σύντομης απάντησης

1.

ΚΕΙΜΕΝΟ

«Ωστόσο, δέκα χρόνια επαναστατικών περιπετειών είχαν ριζικά μεταμορφώσει τη γαλλική πραγματικότητα, ικανοποιώντας τις ουσιαστικές βλέψεις των αστών και των κρατούντων.

Η αριστοκρατία του Παλαιού Καθεστώτος ήταν κατεστραμμένη ως προς τα προνόμια και την υπεροχή της, αφού καταργήθηκαν και τα τελευταία ίχνη της φεουδαρχίας. Ξεριζώνοντας αυτές τις φεουδαρχικές επιβιώσεις, απαλλάσσοντας τους χωρικούς από τις υποχρεώσεις προς το φεουδάρχη και από την εκκλησιαστική φορολογία κι' ως ένα βαθμό κι' από τις κοινοτικές οφειλές, διαλύοντας τα συντεχνιακά μονοπώλια και ενοποιώντας την εθνική αγορά, η Γαλλική Επανάσταση επιτάχυνε την ανάπτυξη και έκανε ένα αποφασιστικό βήμα για τη μετάβαση από τη φεουδαρχία στην κεφαλαιοκρατία. Καταργώντας, εξάλλου, τις τοπικές ιδιομορφίες και τα τοπικά προνόμια και καταστρέφοντας τον κρατικό μηχανισμό του Παλαιού Καθεστώτος έκανε δυνατή την εγκαθίδρυση - από το Διευθυντήριο ως την Αυτοκρατορία - ενός σύγχρονου κράτους, σύμφωνα με τα οικονομικά και κοινωνικά συμφέροντα της αστικής τάξης.

Η Γαλλική Επανάσταση ήταν μια αστική επανάσταση, αλλά η πιο λαμπρή, που με το δραματικό χαρακτήρα της ταξικής πάλης επισκίασε τις προηγούμενες επαναστάσεις. Αποδεικνύεται ωστόσο...«ευρύτατα αστική και δημοκρατική», αν την συγκρίνουμε με αυτές των Η.Π.Α και της Αγγλίας που παρέμειναν «στενά αστικές και συντηρητικές». Και αυτό το χρωστάει στο πείσμα της αριστοκρατίας που κατέστησε αδύνατο κάθε πολιτικό συμβιβασμό κατά το αγγλοσαξωνικό πρότυπο και ανάγκασε την αστική τάξη να επιδιώξει με το ίδιο πείσμα την ολοκληρωτική καταστροφή του Παλαιού Καθεστώτος: Αυτό όμως δεν το κατάφερε παρά μόνο με τη λαϊκή υποστήριξη.

Το νόημα της επανάστασης: Albert Soboul, *Histoire de la Revolution Francaise*,
στο βιβλίο του Βασίλη Κρεμμυδά
Νεότερη Ιστορία Ευρωπαϊκή και Ελληνική, σ. 137

A. Αφού μελετήσετε προσεκτικά το παραπάνω κείμενο, να απαντήσετε στα ερωτήματα που ακολουθούν:

α) Γιατί ο ιστορικός του περασμένου αιώνα θεωρεί τη Γαλλική Επανάσταση πιο δημοκρατική και πιο προοδευτική από την Αγγλική και την Αμερικανική;

.....
.....
.....
.....

β) Ποια ήταν τα κοινωνικά και οικονομικά συμφέροντα της αστικής τάξης που προώθησε η επανάσταση;

.....
.....
.....
.....

γ) Πώς εξηγείτε το γεγονός ότι η αστική τάξη κατόρθωσε να εκπληρώσει τους στόχους της με τη λαϊκή υποστήριξη;

.....
.....
.....
.....

B. Να τεκμηριώσετε την άποψη ότι η Γαλλική Επανάσταση ήταν ουσιαστικά Επανάσταση της αστικής τάξης.

Ερώτηση ανάπτυξης

1. Να παρουσιάσετε τη διαχρονικότητα του έργου της Γαλλικής Επανάστασης σε δύο από τους παρακάτω τομείς:

- α) στην εξάπλωση του τύπου και στη διαμόρφωση της κοινής γνώμης
- β) στην αφύπνιση της εθνικής συνείδησης των λαών και στη δημιουργία ενθικοαπελευθερωτικών κινημάτων στην Ευρώπη του 18^{ου} αιώνα
- γ) στην εκπαίδευση
- δ) στις νέες μορφές πολιτικής πρακτικής.